

показники якого становлять 2,29% усіх податкових надходжень місцевих бюджетів.

Таким чином, розглядаючи структуру податкових надходжень дохідної частини місцевих бюджетів України можна зробити висновок, що у період 2014-2016 рр. за рахунок загальнодержавних податків і зборів було сформовано близько 70% усіх податкових надходжень місцевих бюджетів, а місцеві податки і збори становили близько 30%.

Література:

1. Звіти про виконання місцевих бюджетів України у 2014-2016 рр. URL: <http://treasury.gov.ua/> (дата звернення: 16.01.2018).

2. Податкові механізми відновлення соціально-економічного розвитку в контексті реформи 2016 року. URL: http://podatkovi_mehanizmu_f624.ua (дата звернення: 15.06.2018).

3. Сидор І. П. Податковий і неподатковий механізми наповнення місцевих бюджетів в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2017. № 9. С. 41-48.

Корпан Василь Любомирович

ст. гр. ФМ-12, ТНЕУ

Науковий керівник – д.е.н., професор Кізіма Т.О.

РІВЕНЬ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ЯК ЧИННИК ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ

В основі трудової еміграції лежать різноманітні і глибинні причини, а рішення емігрувати залежить від поєднання різних чинників, таких як відсутність соціальної безпеки та правосуддя, низький рівень довіри до держави, а також кращі можливості для роботи за кордоном.

Однак центральною серед причин та рушійною силою трудової міграції є, безумовно, проблема економічного розвитку і, насамперед, низький рівень заробітної плати.

Дослідженню проблем трудової міграції присвятили свої праці чимало науковців, зокрема Е. Лібанова, О. Малиновська, В. Орешкін, С. Пирожков, Ю. Пахомов, М. Романюк, Т. Ромашенко, М. Шульга.

Безперечно, працівники мігрують з регіонів з низьким рівнем заробітної плати до регіонів з високим рівнем. Таким чином, основною ціллю мігранта є максимізація своїх доходів.

У зазначеному контексті наведемо характеристику динаміки мінімальної заробітної плати в Україні (табл. 1).

Як свідчать дані табл. 1, мінімальна заробітна плата в Україні є досить низькою та коливається в межах від 941 грн. у 2011 році, до 3723 грн. у 2018 році.

Таблиця 1

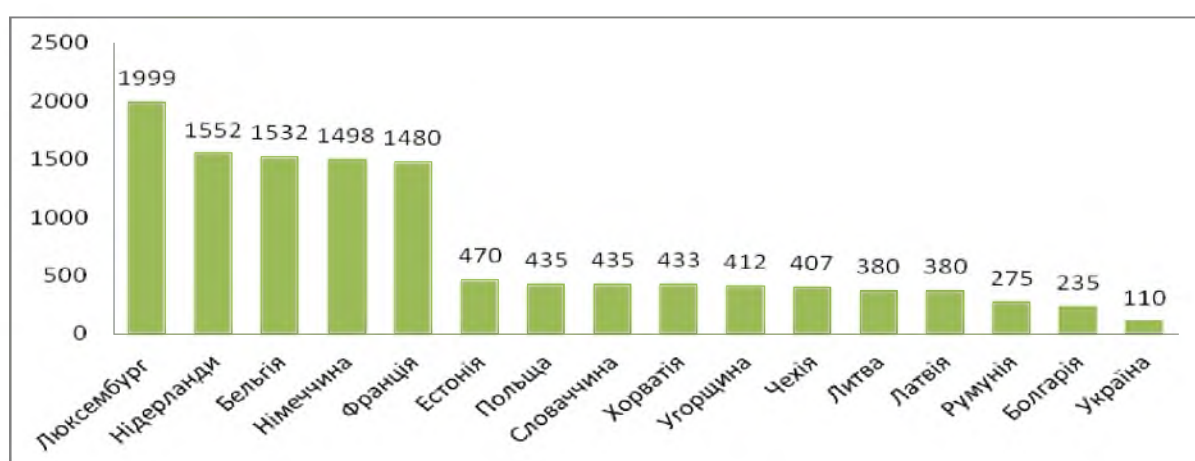
**Динаміка рівня мінімальної заробітної плати
в Україні у 2011-2018 рр. ***

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Мінімальна заробітна плата, грн.	941	1073	1147	1218	1218	1378	3200	3723
Курс долара США, грн.	7,99	7,99	7,99	7,99	15,75	23,78	26,29	28,21
Мінімальна заробітна плата, дол. США	117,8	134,3	143,6	152,4	77,3	57,9	121,7	131,8

* Складено на основі [1]

Опитування, проведене на замовлення Міжнародної організації з міграції навесні 2015 року, показало, що 8% українців планують найближчим часом знайти роботу за кордоном або вже її знайшли. Головною причиною такого рішення вони називають саме низький рівень заробітної плати в Україні, який у кілька разів менший, ніж у сусідніх пострадянських країнах і в 10 та більше разів нижчий, ніж у розвинених державах світу [2].

З метою порівняння мінімальної заробітної плати в Україні та у країнах Європейського Союзу проаналізуємо дані рисунку 1.

**Рис. 1. Мінімальна заробітна плата в країнах ЄС та Україні
станом на 01.01.2017 р., євро***

* Складено на основі [3]

В Україні мінімальна заробітна плата становить близько 110 євро за нинішнім курсом, в той час як найнижча мінімальна заробітна плата в ЄС,

зокрема, у Болгарії становить 235 євро. Окрім Болгарії, зарплата менше 500 євро в місяць зафіксована в Румунії – 275 євро, Литві та Латвії – 380 євро, Чехії – 407 євро, Угорщині – 412 євро, Хорватії – 433 євро, Словаччині – 435 євро, Польщі – 435 євро, Естонії – 470 євро. Найвищою є заробітна плата у Люксембурзі – 1999 євро. Також високі рівні мінімальної заробітної плати демонструють Франція – 1480 євро, Німеччина – 1498 євро, Бельгія – 1532 євро, Нідерланди – 1552 євро.

Слід відзначити, що серед країн – кандидатів на членство в Європейській Союз найнижчою є мінімальна заробітна плата в Албанії, а саме 157 євро. Таким чином, як не прикро це визнавати, але навіть після підвищення з 1 січня 2017 року (3200 грн. або 110 євро) співвідношення мінімальної заробітної плати в Україні та її показника в східних країнах ЄС і кандидатах на вступ свідчить, що вона менша, ніж у східних країнах ЄС, не кажучи вже про західноєвропейські держави.

Відтак можна зробити висновок, що заробітки мігрантів є, як мінімум, в три рази вищими, ніж в Україні. Тому кількість охочих бути трудовими мігрантами зростає, що негативно впливає на демографічну ситуацію в Україні. Але є в цього процесу і позитивні наслідки. По-перше, заробітчани отримують роботу із вищим рівнем оплати праці; по-друге, зменшується напруга на вітчизняному ринку праці; по-третє, вони здійснюють перекази зароблених коштів своїм родичам в Україну, покращуючи добробут своїх домогосподарств.

Необхідно зазначити, що зароблені під час трудової міграції кошти спрямовуються переважно на споживання, що сприяє покращенню якості життя сімей мігрантів, скороченню бідності, а також стимулює розвиток економіки завдяки підвищенню платоспроможного попиту. Так, згідно з результатами дослідження фінансових надходжень, пов'язаних з міграцією, та їхнього впливу на розвиток України, проведеного МОМ у 2014-2015 р., перекази мігрантів в Україну становлять майже половину бюджету домогосподарств, які мають у своєму складі довгострокових трудових мігрантів, і 60% бюджету тих, члени яких практикують короткострокову трудову міграцію [2].

Згідно з висновками дослідників, які базуються на економіко-математичному моделюванні, без переказів Україна втратила б 7,1% економічного потенціалу, споживання б зменшилося на 18%, а доходи домогосподарства – на 14-21% [2].

Зазначимо, що вплив трудової міграції на ринок праці також є неоднозначним. За розрахунками фахівців Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, у випадку відсутності трудових міграцій рівень безробіття в Україні був би в 1,6 рази вищим за фактичний і приблизно дорівнював би тому, що фіксувався на рубежі тисячоліть, коли він досягав максимальних показників. Разом з

тим, повернення мігрантів і гіпотетична реалізація намірів відкрити власну справу (бралася до уваги лише частка мігрантів, які декларували себе під час опитувань як самозайняті чи підприємці), за розрахунками зменшила б чисельність безробітних на 10% при найманні ними у середньому 3-х працівників і на 14% – при найманні 5-х [4].

Також слід відмітити, що позитивний вплив на економіку України мають надходження додаткової іноземної валюти шляхом грошових переказів трудових мігрантів та інвестування коштів в економіку через створення спільних підприємств з іноземними засновниками.

Отже, трудова міграція здійснює як позитивний, так і негативний вплив на економіку країни, а рівень заробітної плати продовжує залишатися основним мотивом для такої міграції в сучасних умовах.

Література:

1. Мінімальна зарплата в Україні. Фінансовий портал «Мінфін». 2017. URL: <http://index.minfin.com.ua/index/salary/> (дата звернення: 10.02.2018).
2. Міграція в Україні: факти і числа / Міжнародна організація з міграції (МОМ) Представництво в Україні. К., 2016. С.18-19.
3. Статистичні матеріали Європейської Комісії. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 20.04.2018).
4. Лібанова Е.М. Населення України. Трудова еміграція в Україні: монографія / Е.М. Лібанова. К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2010. 233 с.

Марціясь Богдана Ігорівна
ст. гр. Ф-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Гупаловська М.Б.

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Фінансовий контроль є досить важливим сегментом при здійсненні фінансової діяльності держави, оскільки в нього широка сфера дії, яка дозволяє суттєво впливати на весь процес розширеного відтворення, стежити за дотриманням фінансової безпеки держави, досягненням фінансової самодостатності секторів і галузей економіки, збалансованістю державного та місцевих бюджетів, захищеністю ключових фінансово-економічних інтересів громадян та іншими цільовими орієнтирами і параметрами розвитку суспільства. Саме раціональна організація та ефективне функціонування фінансового контролю сприяє забезпеченню національних економічних інтересів, покращенню керованості фінансової сфери, а також розвитку ринкової економіки.